

Új növekedési modellre van szükség!

beszámoló a Magyar Közgazdasági Társaság és a Költségvetési Tanács közös konferenciájáról

A Magyar Közgazdasági Társaság és a Költségvetési Tanács közös konferenciájára került sor 2022. október 11-én. A konferencián több előadásra sor került, a nyitó előadást Kovács Árpád, a Költségvetési Tanács elnöke, az MKT örökös tiszteletbeli elnöke tartotta. Ezt követően került sor Baksay Gergely, a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági elemzésekért és versenyképességért felelős ügyvezető igazgatója, az MKT Versenyképességi Szakosztályának elnöke, az országos elnökség tagja, Pulay Gyula Zoltán, az Állami Számvevőszék vezető közgazdásza, Cserháti Ilona, a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdaság- és Társadalomstatistikai Elemző- és Kutatóközpontjának egyetemi docense, Isépy Tamás, a Magyar Gazdaságkutató Zrt. makrogazdasági üzletágvezetője és Takács Olga, a cég makrogazdasági elemzője, Palócz Éva, a Kopint-Tárki Zrt. vezérigazgatója, az MKT alelnöke, Halmai Péter akadémikus, egyetemi tanár, Belyó Pál, az ECO-VISTA Kft. ügyvezető igazgatója, Udvardi Attila, a GKI Gazdaságkutató Zrt. ügyvezető igazgatója és Csath Magdolna egyetemi tanár, kutatóprofesszor, az MKT Versenyképességi és Informatikai Szakosztályainak elnökségi tagja, a Nemzeti Versenyképességi Tanács korábbi tagja előadására. A következőkben Csath Magdolna előadását ismertetjük.

Az előadás címe "Fenntarthatóság, gazdasági-társadalmi fejlődés és versenyképesség Magyarországon" volt, és az előadó bevezetésként a következő kulcskérdéseket fogalmazta meg:

- Magyarország jövőképe gazdasági-társadalmi versenyképesség szintjén hogyan áll jelenleg
- Mit kellene tenni a fejlődés előre mozdítása terén
- Új növekedési modell létrehozása

A versenyképesség fokozása a fenntarthatóság és a termelékenység növekedése, ezen három kulcsfogalom szervesen összefügg egymással. A meghatározó tényező az, hogy mire költünk a társadalmi-gazdasági fejlődés előremozdítása kapcsán. Gépeket, eszközöket vásárlunk, vagy a tudásba is befektetünk. Olyan környezetben élünk, ami gyorsan változik és kiszámíthatatlan, azaz a régebbi tendenciákat nem lehet tovább vinni. Törésvonalak vannak, amelyeket fel kell ismerni, mert akik nem teszik ezt meg országszinten, azok bajba kerülhetnek a jövőt tekintve.

A fenntartható növekedés alapja a változás, az innováció. A fenntartható gazdasági növekedés alapfeltétele, hogy a nemzeti vagyon elemei támogassák azt. A növekedés flow-jellegű mutató, a nemzetivagyon pedig stock-jellegű, vagyoni mutatók, a természeti vagyon, a társadalmi vagyon s az egyéni vagyon az, melyeknek támogatniuk kell a növekedést, a versenyképességet.

A fenntartható versenyképesség mutatóit, alapelemeit mérések segítségével tudjuk feltárni. A kvalitatív mérési módszerrel nehéz a társadalmi, gazdasági, humán és környezeti tényezőket behatárolni, de szükséges ezek megismerése, mert az összefüggések adnak támpontot a megoldásokhoz. Nem fogadható el olyan gazdasági növekedés, ami a nemzeti vagyon csökkenését idézi elő. Lehetnek olyan elemek, amelyek növelik a GDP-t, de a dolgozók élettartamának a csökkenését okozzák.

Hogyan áll Magyarország a fenntartható versenyképesség területén?

Gazdasági területen a GDP-hez köthető mutatók javultak, az egy főre eső jövedelem, a beruházások aránya, a külföldi tőkebefektetések és a társadalmi adók. Viszont a humán mutatók tekintetében hazánk nem jeleskedik. Így a várható élettartam, a felsőfokú végzettség, egészségügyi infrastruktúra, digitális képességek terén a vizsgált országok között a sereghajtó pozícióban szerepelünk.

A fenntartható fejlődés a Sustainable development in the European Union 2022 mérései alapján a 27 vizsgált ország közül a sereghajtó helyen állunk humán téren, a kezelhető, vagy megelőzhető 75 éven aluli halálozás, az alapvető digitális képességekkel rendelkezők arányában 16-74 éves kor között, felsőfokú végzettségűek aránya 25-34 éves kor között, az oktatást korán abbahagyók 18-24 évesekre vonatkoztatva. Az ipar és innováció terén a beadott szabadalmak kapcsán teljesítünk gyengén. A környezeti mutatók is szomorú képet adnak hazánkról, mert a környezetvédelmi termékek és szolgáltatások hozzáadott GDP értéke, a légszennyezettség miatti halálozás mértéke, a megújuló energiák hasznosítása az energiafogyasztásban kedvezőtlen mérési adatokat mutat.

Jelentős eltérések tapasztalhatók a gazdasági pozíciók és a fenntarthatósági pozíciók között. A magyar gazdasági szerkezet nagyon energia és anyagigényes. Ezen való változtatás egy időigényes feladat, de kell vele törődnünk. A gazdasági szerkezethez tartozik egy beruházási szerkezet, mely jelenleg GDP arányban jónak tűnik. De mibe ruházunk be? Fenntartható-e ez a beruházási tevékenység? Segíti-e az innovációt és termelékenységet? Az innováció egy kulcstényező és ennek terén Magyarország gyenge mutatókkal rendelkezik. Különösen alacsony a feldolgozóiparban, ahol főként az összeszerelés a fő tevékenység. A leginnovatívabb a gyógyszeripar a legtöbb hozzáadott fejlesztéssel és kutatással rendelkezik, viszont kevésbé ad hozzá az ország GDP értékéhez. A termelési adatok és az innovatív cégek aránya az Innovation Scoreboard kutatásában az a döntő, hogy egy adott ország GDP arányosan mennyit fordít fejlesztésre, innovációra. Ez egy input adat nem pedig egy outcome adat. Az innovációs pozíció és az egy főre jutó GDP arányában elmondható, hogy azon országok az élenjárók a versenyképességi pozícióban, akiknél az innovációs pozíció és az egy főre jutó GDP is magas /Dánia, Svédország, Finnország/. A gazdasági szerkezet jellemzőivel összefügg, hogy a teljes beruházás mire van fordítva. A megfogható és a nem megfogható, tudás bázisú beruházások aránya is kifejezi a versenyképességet. Ahol többet fektetnek a nem megfogható beruházásokba, ott nagyobb lett a termelékenység és a versenyképesség/Dánia, Svédország, Finnország/.

Összegzésként megállapította, hogy jelenleg egy krízishelyzetben van hazánk, a recesszió bekövetkezése nagyon valószínű, de annak ellenére, hogy nehéz a helyzetünk a változtatás az elkerülhetetlen. Fő területei és kérdései a változtatásnak:

- az innovativitás, ahol a ráfordítás után kevésbé látszódik az eredmény
- lehet-e fejlődni akkor, ha importáljuk a technológiát és a tudást, azaz hiányzik a hazai innováció
- a magas energiaterhelés és anyaghasználat módosítása- belső erőforrások, belső tudás fejlesztése
- ki kell használni a digitális infrastruktúra előnyeit, digitális infokommunikáció erősítése cégek és magánemberek kapcsán
- körforgásos zöld gazdaság erősítése

A cél, hogy Magyarország ne kerüljön fejlődési csapdába, ne romoljon az életszínvonal és az életminőség, tehát a fenntartható versenyképességet kell erősíteni.

Dénes Jázmin Izméne

Esterházy Károly Katolikus Egyetem

gazdálkodási és menedzsment szak